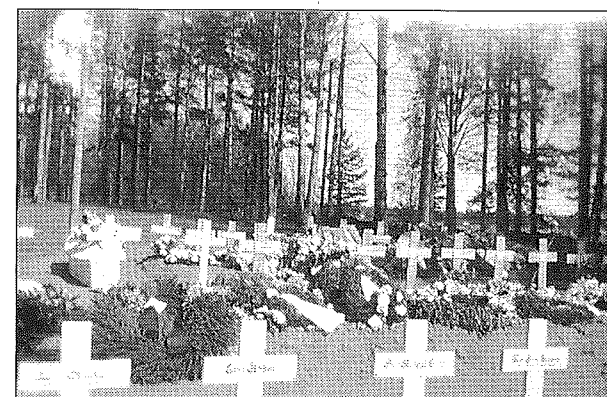

SUVANNON

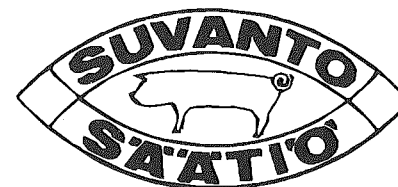
SEUTU

Sankariristien rivistöä Sakko-
lan hautausmaalla. Säätiö
suunnittelee sankaripatsaan
pystyttämistä uudelleen. Sivu
4.

Talosta taloon. Kaarina Kekin
kokoama kuvakertomus Pannu-
saaren taloista jatkuu.
Sivut 16-17.
Kuvassa veljekset Kekin talo
1990.

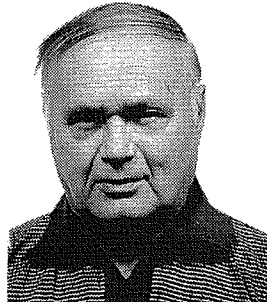
SUVANNON YMPÄRISTÖN
KOTISEUTULEHTI

N:o 1 • 1997
HELMIKUU

PUHEENJOHTAJA PAKISEE

Vuosi on vaihtunut ja on aika ryhtyä suunnittelemaan kuluvan vuoden toimintaa.

Toimintaa tulee olemaan tavanomaista enemmän. Ensinnäkin säätiö viettää 50. toimintavuottaan kotikonnuilla Sakkolassa, samalla vietämme Sakkola-juhlatkin siellä Kiviniemessä 2.8.1997.

Sromovon toimeenpanevan komitean puheenjohtaja Anastasia Bakatsin vieraillessa Suomessa ja Lempäälässä neuvoteltiin sopimus Sakkolan kirkon alueen käytöstä. Suunnitelma sankarivainajien muistomerkin saamisesta tälle alueelle on menossa eteenpäin.

TOIMITUKSEN TUOLI

Hyvää alkanutta vuotta 1997. Tutkitavanne on vuoden ensimmäinen Suvannon Seutu -toivottavasti kukin löytää Sakkolan pitäjälehdhen sivuilta mielenkiintoista luettavaa. Jo aikaisemmin kehoitin, että silmäiskääpäs vain kaikki tekstit syntymäpäivä- ja kuolinilmoituksia myöden. Niistä kaikista heruu kappale historiaa, menneen ajan tapoja, sukupolvien vaihtumista 1990-luvun elämänmenoon.

Suvanto-Säätiön valtuuskunnan pu-

Aluetta on jo siistitty ja saatu haudan paikalla ollut kaivanto lähes täyteen.

Yhteistyö alueella asuvien ja päättäjien kanssa on lisääntynyt ja vakiintunut.

Käkisalmen piirin johtaja Jevgeni Krasov saapuu myös vierailulle Suomeen, joten voimme neuvotella hänenkin kanssaan yhteistyöstä.

Juhlamatka Sakkolaan on ollut kovasti kiinnostuksen kohteena. Tällä hetkellä on Kiviniemi ja Sudenhäntä kokonaan varattu. Myynnissä on vielä majoituspaikkoja Pyhäjärvellä, Valkejärvellä ja Käkisalmissa.

Suvanto Säätiö teki aikanaan päätöksen kolme tai neljän päivän retkestä. Tähän saakka on varattu suurin osa nelipäiväisistä matkoista. Kolmen päivän matkan osalta olemme päättäneet, että jos matkustajia ei tule yhtä linja-autollista, niin nämäkin muutetaan neljän päivän reissuksi.

Tällaisilla näkymillä lähdemme nauttimaan talvesta ja odottamaan kesää.

Esko Kallonen
Suvanto Säätiön
puheenjohtaja

puheenjohtaja Hannu J. Paukku on luvannut vastedes kirjoitella omalla palstallaan, joka on nyt ristitty Paukun palstaksi. Säätiön nokkamies Esko Kallonen puolestaan kertoo ajatuksiinsa Puheenjohtajan palstalla.

Hannu Paukku kyselee vanhan sankaripatsaan perään; onko joku nähnyt muitakin osia siitä kuin hotellille sijoitetut leijonat? Vireillä on patsaan uudestaan pystyttäminen.

Myös Suvannon Seudun toimituskunnan jäsen Juha Kuisma heittää esille mielenkiintoisen ajatuksen: miten entistä paremmin saataisiin tallennettua Sakkolan tarinat ja esineistö. Tässä kohden jokainen meistä saa haasteen hankkia talteen oman perheensä ja sukunsa elämäntarina.

SUVANNON SEUTU kertoo kotiin kannettuna

- ajankohtaista
- muisteloja
- perheutisia
- syntymäpäiviä
- suruviestejä
- valmistuneita
- vanhoja valokuvia
- mielipiteitä

Kirjoita Sakkolan pitäjälehdhen toimitukseen, liitä mukaan valokuvia.

Aineisto palautetaan, muista mukaan lähettäjätiedot.

Tilaa omaksi. Vuosikerta 80 markkaa.

SUVANNON YMPÄRISTÖN
KOTISEUTULEHTI

Tulevan suven pitäjäjuhlien järjestely Sakkolaan eli Gromovoon on jatkuvasti työn alla. Lehdessä löytyy lisää tietoa nelipäiväisen reissun antimista, muunmuassa alustava juhlien ohjelma ja majoitustietoja. Kannattaa varata pikaisesti.

Suvannon Seutu ilmestyy vuoden kuluessa kahdeksan kertaa, tilaushinta on edelleen 80 markkaa eli kymppi jokaiselta kotiinkannetulta numerolta. Ja tännehan saa kirjoittaa, pelkästään lukijan rooliin ei tarvitse tyytyä.

Toimituksen puolesta voin ilokseni todeta, että silloin tällöin aina joku uusin kynäkäyttäjä innostuu. Julkaisuvooroaan on odottamassa esimerkiksi 12-vuotiaan vununan tarinointi! Kiitoksia, ja lumista talvenjatkoa

- MRT.

Sakkolan Pitäjäjuhlat 1.-4.8.

* Sudenhäntä, Sakkolan Ojaniemi

* Korela, Käkisalmi

* Taukotupa, Pyhäjärvi

HINTAAN SISÄLTYY:

- Bussikuljetus Suomi-Karjala-Suomi
- Bussikuljetukset Sakkola-juhlille ja juhlaillalliselle
- Majoitukset valinnan mukaan
- Puolihito alkaen menopäivänä illallisella ja päättyen paluupäivänä aamiaiseen
- Juhlaillallinen 2.8.
- Lomalinjan matkanjohtajan tai edustajan palvelut
- Viisumi

LISÄMAKSUSTA:

- Yhden hengen huone 250,-/hlö
- Matkustajavakuutus
- Kotiseuturetket n. 60,-/tunti/auton
- Mahdollinen Venäjän tiemaksu

LAPSIALENNUKSET:

- Alle 2-vuotiaat ilmaiseksi
- 2-11 -vuotiaat 50 %, majoitus lisävuoteessa

Matkaohjelma 4 päivää:

1. PÄIVÄ:

- Majoittuminen ja illallinen

2. PÄIVÄ

Juhla Kiviniemessä 2.8. / Suvanto-säätiö 50 v. Sakkolan sotainvalidit 55 v.

Ohjelma:

- 10-11 Jumalanpalvelus hautausmaan alueella
- 12-14 Mahdollisuus maksullisiin kirkkokahveihin Kiviniemessä (Losevo)
- 14-15.30 Pääjuhla (Losevo)
- 17.30- Juhlaillallinen (Losevo, 1. kattaus)
- 19.30- Juhlaillallinen (2. kattaus)

3. PÄIVÄ

- Aamiaisen
- Konevitsan retki (lisämaksusta)
- Kotiseuturetket (lisämaksusta)
- Päivällinen

4. PÄIVÄ

- Aamiaisen
- Paluu Suomeen

(HUOM! Ohjelma sitoumukselta; käsiohjelma jaetaan bussissa.)

**LUE VALMISMATKAHDOT ESITTEESTÄMME,
JONKA SAAT TOIMISTOSTAMME!**

VARAUKSET:

LomaLinja

Aleksanterinkatu 29 33100 Tampere
Puh. (03) 214 0405 Fax (03) 222 6538

SUHODOLSKOE

Majoitusasoltaan vaatimaton 1970-luvulla rakennettu matkailukeskus kauniilla paikalla Suvannon etelärannalla. Vuodepaikkoja 120, 2 kerrosta, ei hissiä. Majoitus 2 hengen huoneissa, joissa wc ja lavuaari. Suihkut kellarikerroksessa yhteiskäytössä. Päärakennuksessa 130 paikkainen ravintola ja baari.

KORELA

Käkisalmen torin laidalla sijaitseva vaatimaton 4 kerroksinen hotelli. Ei hissiä, 25 huonetta, 50 vuodepaikkaa, 1-3 hengen huoneita. Huoneissa wc, suihkut käytävän varrella. Hotellissa vastaanotto ja ravintola.

PYHÄJÄRVEN TAUKOTUPA

Pyhäjärven Lomarannassa sijaitsevassa Taukotuvassa 12 kpl 1-3 hengen huonetta. Huoneissa ei wc:tä eikä suihkua, mutta käytössä on 2 saunaa. Ravintola.

LOSEVO

Vuoksen rannalla sijaitseva suurihotelli. Useita hotellirakennuksia, ravintolarakennus, jossa myös baari. Hotelli on rakennettu 1975, 2-3 kerrosta, ei hissiä, yli 200 vuodepaikkaa, sauna. Majoitus 2 hh, joissa suihku ja wc. Ravintolassa iltaisin tanssia.

REITTI 1/Hotelli Sudenhäntä:

04.00 Porvoo/MH
04.30 Kankaanpää/MH
05.00 Parkano/Shell
05.20 Ikaalinen/Neste
06.00 Ylöjärvi/MH
06.30 Tampere, Vanha kirkko
06.45 Lempäälä/MH
07.00 Valkeakoski, MH
07.50 Hämeenlinna, tori
09.50 Kouvola, linja-autoasema
11.30 Vaalimaa, Rajahovi
13.00 Viipuri
17.00 Sakkola

REITTI 2/Hotelli Taukotupa:

05.00 Tampere, Vanha kirkko
06.00 Hämeenlinna, tori
07.30 Helsinki, Asema-aukio
08.15 Porvoo, linja-autoasema
08.45 Loviisa, MH
10.00 Leikari
11.00 Vaalimaa
13.00 Viipuri
17.30 Pyhäjärvi

REITTI 3/Hotelli Korela:

06.30 Tampere, Vanha kirkko
07.00 Pälkäne, linja-autoasema
08.30 Lahti, rautatieasema
09.30 Kouvola, linja-autoasema
10.00 Leikari
11.00 Vaalimaa, Rajahovi
13.00 Viipuri
16.00 Sakkola
17.00 Käkisalmi

REITTI 4/Hotelli Sudenhäntä:

05.00 Tampere/Vanha kirkko
05.30 Pälkäne/linja-autoasema
07.00 Lahti/ rautatieasema
08.30 Helsinki/ asema-aukio
10.30 Leikari
11.30 Vaalimaa
13.00 Viipuri
17.00 Sakkola

LISÄTIETOJA:

Esko Kallonen Puh. (03) 367 6603

Hannu J. Paukku Puh. (02) 762 8152

Matti Naskali Puh. (02) 538 0855

Hannu Turkkinen Puh. (03) 375 2525

PAUKUN PALSTA

Suvanto Säätiön hallituksen kokouksessa joulukuussa 1996 on käsitelty sankaripatsaan hankkimista Sakkolan sankarihautausmaahan läheisyyteen pystytettäväksi. Hanke on edistynyt siinä määrin, että patsaan suunnittelu on annettu Tyrvään Käsi- ja taide- teollisuusoppilaitoksen opiskelijoille oppilastyönä tehtäväksi.

Tarkoituksena on saada Sakkolan kirkkomaalle entisen kaltainen sankaripatsas. Muistomerkkiin on tarkoitus käyttää mahdollisimman paljon ennen sotia paikalla seisonen patsaan osia. Vanhoista patsaan osista on tähän mennessä löytynyt vanhalta hautausmaa-alueelta pohjalaatta ja joitakin yksittäisiä kivipaasia patsaan alaosa-

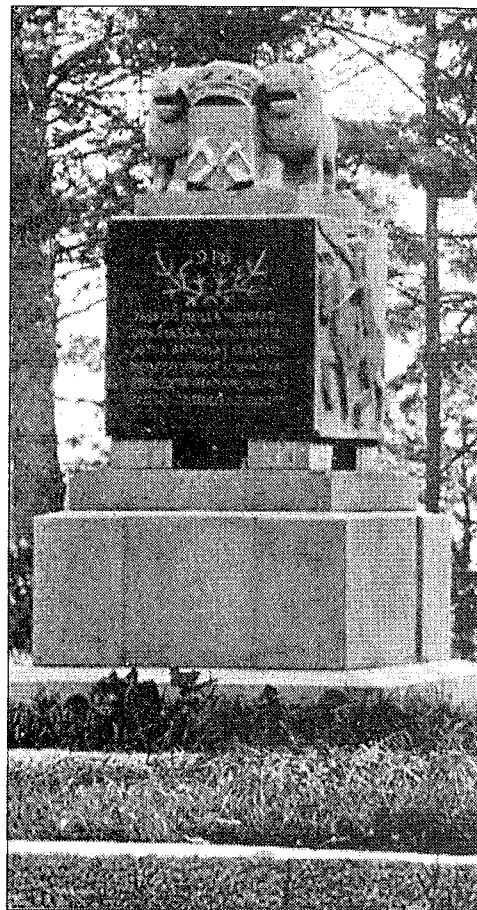
Patsaan ylin osa, Karjalan vaakunaa pitelevät kaksi leijonaa, on löytynyt Kiviniemestä Losevskaja-hotellin ruokalan nurkalta. Olemme saaneet useampaan kertaan hotellin johtajalta vakuutuksen, että voimme viedä kysei-

sen patsaan leijona-osan sille kuuluvalla paikalla Sakkolan kirkolle.

Patsaan keskeisin osa, kuution muotoinen ja noin kuutiometrin kokoinen kivenjärkele on edelleen kateissa. Patsaan tämä osa on ilmeisesti korvattava yksinkertaisemmalla kivellä, sillä korkokuvan laatiminen tulisi säätiölle liian kalliiksi. Parhaiten asia järjestäisi sillä, jos löytäisimme sankaripatsaan tämän osan, jossa on ratsastaja -korkokuva koristeenaan.

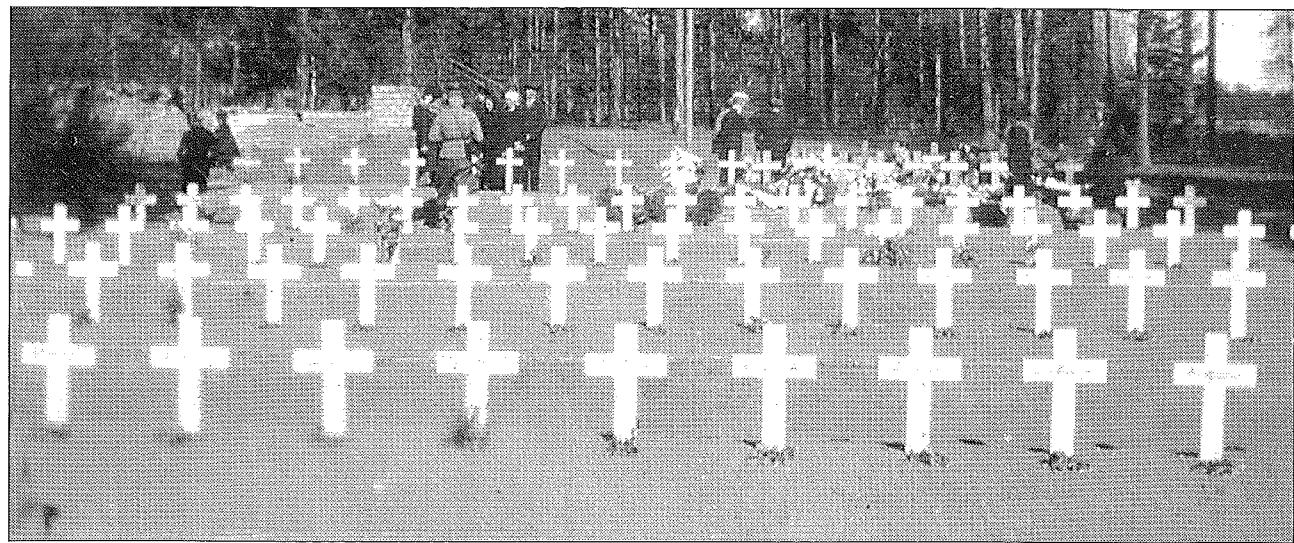
Onko kukaan lehden lukijoista Sakkolaa ja Karjalaa kierrellessään sattunut tätä patsaan osaa näkemään? Sen verran tiedetään, että patsaan keskeisin osa oli vielä 1980-luvun alkupuolella Sakkolan kirkkomaalla. Tämän ovat useammat entisen Sakkolan nykyiset asukkaat todistaneet. Joskus 1980-luvulla kaunis kivi-kuutio on viety ilmeisesti jonkun rakennuksen tai pihapiiriin koristeeksi. Mutta kukaan paikallisista asukkaista ei ole osannut sanoa, minne kivi olisi viety.

Jos olet kyseisen ratsastajan korkokuvalla varustetun kivi-kuution jossain tavannut, ilmoita siitä välittömästi Suvanto Säätiön toimihenkilöille, Suvannon Seudun toimitukseen tai suoraan minulle p. 02-7628152 tai 0500-741296.

Paras valokuva Sakkolan entisestä sankaripatsaasta lieene Sakkolan historiaa -teoksen sivulla 372.

Hannu J. Paukku
Suvanto Säätiön
valtuuskunnan puheenjohtaja

Valkoisten ristien rivistöä Sakkolan sankarihautalta. Vanhan valokuvan lähetti julkaistavaksi Urho Kallonen.

Sakkola 50 vuoden kuluttua

Mitä tapahtuu Sakkolalle, kun ei ole ketään, joka kertoisi elämästä Suvannon rannalla?

Kysymys ei ole ennenaikainen, vaan käy koko ajan vuosien kuluessa ajan-kohtaisemmaksi. Totta kai sakkolalaisuus elää edelleenkin suvun kautta saatuna arvomaailmana, Suvannon Seudun juttuina ja Gromovoon suuntautuvina kotiseuturetkinä. Mutta olisiko jotain muutakin tehtävissä? Olisiko Sakkolalle annettavissa sellainen sisältö, että pitäjätietoisuus eläisi vielä silloinkin kun kukaan Sakkolassa elänyt ei olisi muistoistaan kertomassa?

Molempiin kysymyksiin voi ja kannattaa vastata myöntävästi. Sakkola ja koko Kannas ovat asioita, jotka eivät saa unohtua viimeisten hautajaisten myötä. Tilannetta dramatisoiden voi sanoa, että Gromovossa nyt asuville on syntymässä omat gromovolaisuuden muistot, joita elämä vie eteenpäin.

Siksi Sakkolaa kannattaa ajatella kulttuuriperintönä, joka puhuttelee ihmistä, joka on koko elämänsä elänyt Suomessa. Tästä näkökulmasta Sakkola on historiallisesti, maantieteellisesti ja kansantieteellisesti koettu maailma, joka elää aineettomana osana Suomea, vaikka aineellisesti maat ja mannut ovat rajan takana. Kysyttäväksi jää: vastaako olemassaoleva kirjattu ja tallennettu kulttuuriperintö heräävää yleistä Sakkola-kiinnostuksen tarvetta.

Uskaltaudun arvioimaan, että ei. Sakkolasta kirjoitetut kirjat, Aleksanteri Aavan tuotanto ja Suvannon Seudun kaikki vuosikerrataan eivät riitä

Sakkolan kulttuuriperinnöksi. Ne ovat peruskiviä, mutta eivät itse rakennus. Nyt, Suvanto-Säätiön 50-vuotisjuhla-vuotena on kaikin puolin sopiva aika katsoa myös seuraavat 50 vuotta eteenpäin.

Tämän suuntainen pohdiskelu saa vauhtia aina, kun törmää muissa yhteyksissä Sakkolaan: sakkuun eli lipon kaltaiseen pohjaa pitkin vedettävään kalanpyydykseen, sakkolalaisiin aittoihin Seurasaassa, Sakkolan uuden kirkon piirustuksiin vuodelta 1942, 1930-luvulla Sakkolassa tehtyihin muinaiskaivauksiin, viittauksiin sakkolalaisista sananparsista ja kansanperinnekoelmista, Topeliuksen Maamme-kirjan kuvaukseen Taipaleenjoen uoman murtautumisesta.

Kun kerran nämä perinteen palaset sykähdyttävät, miksei koko perinnettä voisi koota systemaattisesti niin kauan kuin se on koottavissa? Ajattelen tässä yhteydessä myös antreaisten Antrean kirjaa, joka käy esimerkistä pohdittaessa miten yhden pitäjän muistoista voidaan koota ajaton kulttuuripaketti.

Katse kääntyy Suvanto-säätiöön. Sakkolaa koskevan kulttuuriperinnön kokoamiseksi voitaisiin tehdä vaikkapa seuraavaa:

- kirjoitetaan asiantuntijoilla Sakkolan kirja, jossa kerrotaan pitäjän esi-historiasta, elinkeinoista, tavoista, luonnosta, ruokakulttuurista, porsas-kaupasta, urheilusta jne.

- hankitaan sopivalta paikalta erityinen Sakkolan museohuone, johon kootaan Sakkolaa esittelevät kartat, Sakkola-kirjallisuuden kokoelma, vanho-

ja valokuvia, evakkomatkat mukana kestänyttä esineistöä, ääninauhoja, murrenäytteitä ym. Museohuone olisi tilauksesta avoin koululaisille ja ryhmille.

- aktivoidaan syntyperäisiä sakkolalaisia haastelemaan ja muistelemaan ääninauhoille. Näistä nauhoista saisi myös Suvannon Seudun juttuaineistoa pitkälle tulevaisuuteen.

- Sakkolan maisemat filmataan ja selostetaan "viralliseksi" Sakkola-videoksi.

- sakkolalaisten sukujen sukututkimusta tuetaan sopivilla starttirahoilla esimerkiksi Suvanto-säätiön kautta.

Osaan näistä asioista tarvitaan säätiön päätöksiä, osaa (video) on kuuleman mukaan jossakin muodossa ko-keiltu. Mutta kuka tahansa sakkolalaisista sukujuurta oleva voi jo nyt jututtaa sukulaisiaan ääninauhalle. Sellainen nauha, joka alkaa kysymyksellä "Keropas meidän suvun tarina" on jälkikäteen arvokas. Tuskinpa kukaan Sakkolan porsaiden rotuinen kieltäytyy, vaikka sanelukone sivussa pyörikin. On nuoremman polven asia huolehtia, että näin tapahtuu. Kun kertoja ei enää ole, on turha harmitella, että olisipa silloin pitänyt...

Juha Kuisma

Juha Kuisma on sakkolalaista sukujuurta oleva toimittaja ja maanviljelijä, joka asuu Lempäälän Lastustenkylällä edesmenneiden vanhempiensa Aimo ja Seija Kuisman kotitilaa. Kuisma on myös Suvannon Seutu -lehden toimituskunnan jäsen.

Sakkolan pitäjälehti julkaisee myös ALBUMIEN AARTEITA.

Laita sinäkin muistosi myös muiden ihaltavaksi.

Liitä kuvan mukaan mahdollisimman tarkat tiedot siitä, ketä ja mitä kuvassa on!

KUOLLEITA

Anna Vilhelmiina Kautto, omaasukua Jyräs, syntynyt Valkealassa 5.12.1910, kuoli Äännekoskella 24.12.1996. Hänen entinen kotikylänsä oli Hovinkylä.

Aarre Olavi Leppänen syntyi Sakkolan Haparaisissa 8.11.1927 ja kuoli Lempäälässä 10.12.1996. Hänet siunasi kirkkoherra Heikki Miettinen Ristinmäen siunauskappelissa 4.1.1997. Muistotilaisuuden ohjelmassa oli mm. Väinö-veljen, Heikki Lehtimäen ja lastenlasten laulua.

Isä oli ahkera maanviljelijä. Harrastuksena hänellä oli puutyöt. Kellot, kynttilänjalat ja monet huonekalut muistuttavat meitä hänen kätensä töistä. Nämä puhdetyöt häneltä myös jäivät viimeiseksi kesken, kun hän kuoli kotonaan.

Olemme kiitolliset kaikesta meidän hyväksemme tehdystä työstä. Muistamme aina hänen iloisen, ahkeran ja kiitollisen elämänsänsä.

Kiitos Herra, että annoit mulle isän kalliin, joka holhonnut on lastaan rakastavin sydämin.

Kuvasi kultaisen suljemme kätköihin sydämen.

Lapset Maarit ja Anne perheeseen

Martta Lappalainen, omaasukua Pitkänen, syntyi Sakkolassa Pannusaarella 3.10.1913 ja kuoli Lempäälässä 15.9.1996.

Lapsuutensa ja nuoruutensa äiti vietti Sakkolassa. Avioliitto Toivo Lappalaisen kanssa vei äidin joksikin aikaa Viipurin läänin Pyhäjärvelle, mutta sieltä äiti ja isä muuttivat Sakkolaan, josta alkoi evakkotaival, joka monien aiheiden jälkeen päättyi v. 1949, kun uusi koti perustettiin Lempäälään Lipon kylään.

Vaikka äidin juuret olivat vahvasti Karjalan mullassa, alkoi hän vähitellen viihtyä uudessa ympäristössä. Olihan se koti, joka yhdessä rakennettiin, maa, jonka eteen hiekkä vuodatettiin. Perheen yhteiset kokemukset, ilot ja surut, alkoivat liittyä yhä enemmän Lipon maisemiin. Äiti sai uusia naapureita, joista tuli ystäviä. Vilkkana ja iloisena ihmisenä hänen oli helppo solmia ystävyysuhteita.

Karjalaa äiti muisteli haikeana, mutta vain muisteli. Luovutetussa Karjalassa hän ei käynyt, koska halusi säilyttää muistojensa maiseman sellaisena kuin se oli ennen evakkotaipaleelle lähtöä.

Äiti oli nimensä voinen, todellinen Martta, jolle oli ominaista huolehtia toisten hyvinvoinnista. Yhdessä isän kanssa hän loi kotiin elämänmyönteisen ilmapiirin, opetti pyytämään ja antamaan anteeksi sekä luottamaan Jumalan johdattamiseen kaikissa elämän vaiheissa.

Miltei tasan neljä vuotta isän kuoleman jälkeen syyskuun sunnuntai-il-

tana äiti sai yllättäen läisyyskutsun. Lapsuuskoti on nyt tyhjä, mutta rakkaat muistot elävät.

Terttu Nykänen
os. Lappalainen

Kerttu Anna-Liisa Moitus, omaasukua Nuora, syntyi Sakkolan Haparaisissa 14.9.1913 ja kuoli 23.12.1996 Lempäälässä. Siunauksen toimitti pastori Asko Ojakoski Lempäälän kirkossa 11.1.1997.

Kerttu-täti toimi sota-aikana lottana. Hän asui aviomiehensä Sulo Moituksen kanssa Lapissa. Mieheensä kuoleman jälkeen vuonna 1952 täti muutti Lempäälään ja osti myöhemmin talon Lempäälän Sääksjärveltä. Puutarhanhoito oli hänelle rakas harrastus, ja piha loistikin kesäisin kukista. Kerttu-täti osallistui aktiivisesti mm. Marttojen ja SPR:N toimintaan.

Sydämelliset kiitokset kaikille, jotka auttoivat ja muistivat tätiä hänen sairautensa aikana.

Anne Simola

Kauko Virolainen kuoli 11.12.1996. kotonaan Vesilahdessa. Hän oli syntynyt Sakkolan Petäjärvellä 3.2.1921. Sotien jälkeen hän siirtyi maanviljelijäksi Vesilahteen. Varsinaisen ammatinsa ohella hän osallistui monien järjestöjen toimintaan. Kunnallisissa luottamustehtävissä hän toimi Vesilahden kunnan useissa lautakunnissa kymmenien vuosien ajan. Samoin Vesilahden seurakunnan tehtävissä hän oli käytetty henkilö, mm. kirkkohallintokunnan varapj.

Maataloustuottajien ja metsästysyhdistysten johtokuntiin hän kuului useita jaksoja. Vesilahden Säästöpankin isännistön varapuheenjohtajana ja jäsenenä hän oli pitkään.

Karjalaisuuden vaaliminen oli Kauko Virolaiselle ja hänen perheelleen läheinen asia, ja hän oli mukana monissa karjalaisjärjestöissä. Hän oli pitkäaikainen Petäjäjärven Nuorisoseuran esimies ja johtokunnan jäsen. Lisäksi hän kuului Etelä-Karjalaisten Nuorisoseurojen Liiton johtokuntaan. Vesilahden Karjala-seuran johtokuntaan hän kuului kymmenien vuosien ajan, toimien pitkään myös puheenjohtajana.

Vesilahden kunnan tilitarkastajana hän oli useita vuosia, ja Suvanto-Säätiön tilien tarkastajana aina kuolemaansa asti.

Maanpuolustushenkeen Kauko Virolainen kasvoi jo nuorena liittyessään Sakkolan Suojeluskunnan poikaosastoon. Sotien jälkeen hän toimi Lempäälän ja Vesilahden reserviupseerikerhojen jäsenenä.

Kummatkin sodat käyneenä hän oli erikoisen ansioitunut rintamamiehenä. Talvisodassa hän toimi panssaritorjuntatehtävissä Summassa. Jatkosodassa

JR 23 mukana Aunuksen ja Syvärin rintamalla joukkueen johtajana. Hän haavoittui vaikeasti ja oli 50-prosentin invalidi. Sotilasarvoltaan hän oli yliluutnantti.

Sotainvalidien ja -veteraanien toiminnossa Virolainen oli keskeinen henkilö koko sodan jälkeisen ajan. Monet kunniamerkit koristivat hänen rintapieltään. Sotien välisenä aikana hän toimi kouluttajana Lounais-Hämeen Suojeluskuntapiirissä.

Tarmokkaana toiminnan miehenä ja lupsakkaana Karjalan poikana hän oli hyvin pidetty henkilö. - YR

Toivo Männikkö kuoli kotonaan Viialassa 13.12.1996. Hän oli syntynyt 24.9. 1904 Sakkolan Kiviniemessä. Hän oli mukana suojeluskuntatyössä, ja oli Kiviniemen Urheilijain parhaita edustusurheilijoita. Hän harrasti myös ammuntaa, jossa saavutti palkintoja.

Hän kävi Suomen Nuorisopiston Mikkelissä ja osallistui laaja-alaisesti nuorisoseuratyöhön Vuoksen Nuorisoseurapiirissä ja Kiviniemen Nuorisoseurassa. Uudella kotiseudullaan hän kuului mm. Viialan Maataloustuottajain johtokuntaa ja toimi KOP:n Viialan konttorin valvojana.

Suvanto-Säätiön valtuuskunnassa Männikkö oli myös varajäsenenä koko säätiön toiminnan ajan, sekä tilitarkastajien varamiehenä.

Lauta Oy:n hallitukseen hän kuului niinikään, ollen noin 20 vuoden ajan yhtiön hallituksen puheenjohtajana.

-EK

Sisarenpoika kirjoittaa Tarkennus Maasalosta

Joulukuun Suvannon Seudussa kerrottiin Armas Maasalosta. Hänen sisarenpoikansa lehtori Osmo Paalanen Joensuusta kirjoittaa hie-man tarkennusta säveltäjästä:

Armas Maasalo syntyi Rautavaaralla 28.8.1885. Hänen syntymästään on kulunut siis 110 - tai peräti 111 vuotta.

Kuvateksteissä oli myös epätarkkuuksia. Riippumattokuva on otettu myöhemmin kuin 1907, koska perheen naisylioppilaat kirjoittivat 1908 ja 1909. Oikeaa kuvan vuosikuvaa en tiedä.

Heinäpeltokuva on harvinaisen hyvä. Haravakoneen takana kuvasa seisoo äiti Ida, mainittua Tyyneä ei näy kuvassa.

Sitten kysymys:

Vuokko Kuhalammen Armas Maasaloa koskevan kirjoituksen yhteydessä oli kuva Sakkolan Patamäen heinäpellolta. Kuvan vasemmassa reunassa seisoo talikkoon nojaava pieni heinä mies, jonka luulen tuntevani Sulo Kekiksi. Hän kai ajoittain asuikin Maasaloilla. Hän kävi 1930-luvulla rajavartiomiehenä ollessaan meillä Joensuussa äitiäni Vieno (os. Maasalo) Paalasta tervehtimässä useita kertoja, kerran jatkosodan aikana. Sen jälkeen emme ole kuulleet hänestä mitään.

Olin kiitollinen, jos joku lukija antaisi allekirjoittaneelle tietoa hänen myöhemmästä kohtalostaan. Muutkin tiedot isoistani perheestä ja varsinkin äidistäni olisivat tervetulleita.

Osmo Paalanen,
Papinkatu 13 B, 80110 Joensuu,
puh. 013 - 122273.

VUOSIA TÄYTTÄNEITÄ

70 vuotta täytti 18.12.1996. Manne Kuisma Lempäälässä. Manne on Sakkolan poikia. Hänen lapsuudenkotinsa oli Kiimajärven rannalla.

Vesi ja luonto kiehtoivat Mannea jo pienestä pitäen. Hän oppi varhain uimaan ja oli innokas kalastamaan. Ja mikäpä oli isä-Emilin kanssa käydä kalassa, sillä kalarikas järvi oli lähellä.

Veljessarjan vanhimpana hän johdatteli joukkoa luontoretkillä, joilla opittiin tuntemaan lähes kaikki niissä maisemissa esiintyvät linnut ja muut metsäeläimet.

Marraskuun 30. päivä 1939 jäi erityisesti Mannen mieleen. Hän oli hevosen ohjaksissa viemässä lomalta palaavaa isäänsä Kiviniemen kasarmille. Ylämäen peltojen kohdalla hän kysyi isältään: "Minkälaiset merkit on venäläisissä koneissa?" Isä oli ehtinyt vastata: "Punaiset tähdet." Ja samalla hetkellä heitä lähestyi kolme lentokonetta. Punaiset tähdet näkyivät selvästi ja yksi syöksyi hevosta kohti aivan muutaman kymmenen metrin päähän. Se ei kuitenkaan ampunut, kun hevosen ohjaksissa oli pieni poika. Lentäjä oli ilmeisesti huomannut isomman maalin, junan, Sakkolan asemalla. Kone syöksyi junaa kohti tulittaen sitä, mutta sai itse osuman ja putosi aseman

70 vuotta täytti 13.12.1996. Annikki Huuska Punkalaitumella. Hän on röykyläläisen Aarne Huuskan puoliso.

ja koulun väliselle alueelle katkoen puiden latvoja. Talvisota oli syttynyt.

Mannelle sota tiesi pitkää evakkotaivalta ja syksyllä 1941 jälleen paluuta Sakkolaan ja sieltä keväällä 1944 asepalvelukseen Lappeenrantaan. Hänen ikäluokkansa ei rintamalle ehtinyt, mutta koulutus oli rankkaa Mannen kertoman mukaan. Aliravitseminen, kurkkumätä ja tulirokko veivät monta poika komppaniasta. Manne kertoo petikaverinsa kanssa juoneensa piimää samasta pakista, ja jo seuraavana päivänä kaveri kuoli.

70 vuotta ovat täyttäneet Sakkolan Lapinlahden Hennunmäen tytöt: Valkeakoskella Paula Kuuppo (kuvassa oikealla) omaasukua Kuparinen, s. 6.12.1926. Sekä Huhtamossa Elli Ruusumaa omaasukua Leppänen 22.1.1927 ja Helsingissä Ali Ollikainen 25.12.1926.

Sodan päätyttyä Manne pääsi pian siviiliin ja asettui vanhempiensa ja muun perheensä kanssa asumaan Lempäälään.

Pelto- ja karjanhoitotöiden ohella Mannelle jäi aikaa myös harrastuksille. Hän osallistui hyvällä menestyksellä moniin kansallisiin ja kansainvälisiin hiihtokilpailuihin kotimaassa ja oli mestariluokan hiihtäjä.

Vaimo löytyi naapuripitäjästä Sääksmäeltä, ja perheeseen syntyi kaksi poikaa ja kaksi tyttöä.

1960-luvulta lähtien Manne yhdessä vaimonsa Anjan kanssa vastasi maa- ja karjatililan hoidosta. Kymmenen vuotta sitten tila luovutettiin vanhimalle pojalle, ja Mannella alkoivat harrastusrikkait eläkevaarin päivät.

Mannella on ilmiömäisen hyvä muototaju. Eläkepäivinä puu on alkanut elää hänen käsissään. Olkoon materiaali visaa, pahkaa, katajaa, koivua, leppää, haapaa tai puun juuria, niistä syntyy mitä erilaisempia esineitä, veistoksia tai huonekaluja. Myös sivellin pyssy kädessä.

Kuntoilu talvella hiihtäen ja muulloin kävellen kuuluu Manne Kuisman ja vaimonsa lähes päivittäiseen ohjelmaan. -LK

VALOKUVA-ALBUMEISTA

Kiviniemen pohjoisen kansakoulupiirin oppilaat ikuistettuna syksyllä 1930. I-IV -luokat. Edessä opettaja Johannes Karvonen. Kuvan lähetti julkaistavaksi Matti Väättä Tampereelta.

SAKKOLAN KIRKONKYLÄN NUORISOSEURAN VUOSIKOKOUS

pidetään Tampereella Irja Ukkosella
osoitteessa Tesomajärvenkatu 2 K 135
LAUANTAINA 15.2.1997. klo 14.
Esillä sääntömääräiset asiat.

Johtokunta

Johtokunta kokoontuu klo 13.

SEURAAVA
SUVANNON SEUTU
ILMESTYY
MAALISKUUN LOPUSSA

Aineiston viimeinen
jättöpäivä on
KESKIVIKKONA 5.3.

Lähetä teksti ja valokuvat
osoitteella Rautasemantie 375,
37550 Moisio.

Muista myös edulliset
ilmoitushintamme;
1 markka/ palstamillimetri!

Talonnimistön muodostusta Sakkolan Viiksanlahdessa

Sakkolassa, niin kuin muuallakin Kannaksella, oli tyypillistä, että kylät olivat pääosin muuttaman laajan suvun asuttamia. Ja kun samansukuiset ihmiset asuivat eri taloja, tarvittiin taloille erotukseksi erilaiset kutsumanimet.

Usein nimi syntyi itsestään maaston tai jonkin muun sijaintipaikan mukaan - kuten Alatoinen, Savimäki, Sav'oja ym - mutta usein nimi myös johdettiin isännän, toisinaan emännänkin etunimestä, jonka perään sukupolven vaihtuessa lisättiin itsenäistyvän jälkeläisen nimi.

Niinpä Viiksanlahden kylästä oli helppo tavoittaa henkilö kutsuttuna: Anti-Miko-Viljami-Unto, Peko-Kaisa-Maikki tai Heli-Miko-Hessu, mutta kirkonkirjoista oli turha mainittuja nimiä hakea.

Eräs Viiksanlahden laajimmista suvuista oli Pitkänen. Tiedossani ei ole, missä se varsinainen perus-Pitkänen sijaitsi. Erästä Pitkäsen taloa kutsuttiin Savimäeksi ja talon Jalmari-poikaa Savmäen Jalmariksi vielä senkin jälkeen kun oli muuttanut aivan kylän toiselle äärelle.

Maantien laidassa pitkän alamäen juurella sijaitsevaa Manu Pitkäsen pitkänomaista asuinrakennusta kutsuttiin Alatoisiksi.

Alatois-Manun perikunta, pienet alatoiset olivat kaikki tyttöjä. Miehenpuolta Alatoisissa edusti isännän lisäksi hänen nuorempi veljensä Eemeli. Aikanaan Alatois-Eemeli avioituttuaan rakensi oman talon syrjäiseen metsänlaitaan lähelle rautatien ylikäytävää, joilloin hänestä tuli Ylikäytävän Eemeli.

Toinen merkittävä viiksanlahtelais-suku oli Sipiläinen. Matti Antin-poika Sipiläinen tunnettiin Viiksanlahden vauraimpana tilallisena, mutta myös kauppiana. Kirkonkylään johtavan maantien varressa sijaitsevan, uusitun ja laajennetun kauppatalon seinässä komeileva kyltti, T:mi Sipiläinen, takasi hänen nimensä säilymisen väestön keskuudessa vielä hänen jälkeensäkin, aina pakkoevakuointiin saakka.

Kauppiaalla ei ollut miespuolista perillistä, mutta olihan kolme tytärtä, joista kesimmäinen, Elsa, oli perehtynyt kaupan hoitoon sekä siinä sivussa komeaan kauppa-apulaiseen, Matti Niippaan. Ja ennen pitkää Sipiläisen kauppaa isännöikkin kaksikin Matti-kauppiasta, ja emännöitsijänä toimi nuorikko-Elsa.

Matti Sipiläisen siirryttyä aikanaan tuonen maille Matti Niippa hoiteli menestyksellisesti sekä T:mi M.Sipiläistä että Sipiläisen sukutilaa. Ja Elsa-rouvan yllättäen kuoltua, lohtu löytyi läheltä: Matti Niippa otti hoitoonsa tämän nuoremman sisaren.

Vasta sotien jälkeen uusilla asuin-sijoilla Lempäälässä Matti Niipalla oli oma Niipan puoti.

Sipiläisen veljeksistä Mikon kohdalla nimikehitys oli toisenlainen. Mikon talo oli Matin perintötilan välittömässä naapuruudessa, Anti-Mikoksi kutsuttuna.

Mikon perilliset puolestaan olivat kaikki poikia - kovanonnen kiusaamia. Pojista vanhin, Jalmari, oli kohdannut kuoleman jäädessään hevosineen tasoylikäytävällä junan ruhjomaksi. Seuraavasta Anti-Miko-Viljamista tuli talon nuori isäntä, joka jo kasvatteli uutta isännän tainta - Anti-Miko-Viljami-Untoa.

Viljami tapasi kohtalonsa kasarmin

”kultakaivoksessa”; sai kaasumyrkytyksen käymälää puhdistessaan.

Onnettomuudet Anti-Mikon perheessä eivät suinkaan tapahtuneet enteittä. Mikolle oli unessa ilmoitettu, että vain nuorin pojista varjentu ennenaikaisesti pois menolta.

Viljamin jälkeen nuoreksi isännäksi tuli Eero - vain vähäksi aikaa. Hänet korjasi ennen aikaansa nk. lentävä keuhkotauti.

Toiseksi nuorimman pojan, Matin, kohtalosta olemme saaneet lukea lehdestä sodan jälkeen, uusilla asuin-sijoilla: ”Lempäälän asemalla sattui ihmishengen vaatinut tapaturma. Junalla Tampereelta työstä palaava Matti Sipiläinen -niminen mieshenkilö joutui vaunusta poistuessaan junan ruhjomaksi”.

Tulkoon vielä mainituksi, että veljesten Viljamin ja Matin jälkeensä jättämät lesket olivat sisaruksia, valokuvaaja Valtosen tyttäriä.

Kuopus Pentti oli oma luokkatoverini Koirasen Annan koulussa ja toimi koulun jälkeen ainakin jonkin aikaa kauppa-apulaisena setä-Matin puodissa.

Seurasi sotien aika ja jäi ratkaisematta, kumpiko olisi perinyt Antin-Mikon isännyyden - Anti-Miko-Pentti vai Anti-Miko-Viljami-Unto.

Tämä oli tarina Antin-Mikosta, hänen pahaenteisesta unestaan ja sen vääjäämättömästä toteutumisesta.

Eka Karppanen

Kuvallisia muistoja Haiter- maasta

Haitermaan tyttöjen
tanhuryhmä.

Aino Komonen Hämeenlinnasta on lähettänyt julkaistavaksi kuvallisia muistoja Haitermaasta. Tässä Haitermaan mylän voimisteluseuran näytelmäesitys, vuosilta 1929-1930.

Haitermaan Marttakerhon kutomakurssilaiset yhteiskuvassaan 17.12.1933.

Virkillä juhlavuosi - 90 vuotta täyttyy

Käsityöneuvos Tyyne-Kerttu Virkki täyttää kesäkuussa, 5.6.1997. 90 vuotta. Tulossa on teos Elettyä Elämää 90 vuotta.

Karjalatalolle siirtynyt käsityömuseo jatkaa vuotuisten tapahtumien kera. Takana ovat marraskuun lopun kuusenkoristajaiset ja 5.1.1997. pidetyt karistajaiset.

Mitaleita

Itsenäisyyspäivän 1996 mitalisateessa sai Suomen Valkoisen ruusun I luokan mitalin kultaristein suunnittelupäällikkö **Kaija Tellervo Kumpulainen** Helsingistä. Hän on omaasukua **Purontaa**, sukujuuret siis Sakkolan Petäjärvellä.

Hääpäivä

50-vuotishääpäiväänsä viettivät 29.12.1996. Jyväskylässä Mirjam ja Uuno Aarnio (kuvassa) omaistensa parissa. Mirjam on Aino ja Manu Kuisman vanhin tytär Sakkolan Haitermaasta.

Matin ihmettelyt - välikohtaus kaupassa

Tapaus sattui Sakkolan Osuuskaupan Kiviniemen myymälässä, joka oli Osuuskaupan päätoimipaikka. Kauppareissulla olivat isäni ja naapurin Naskalin isäntä, Rahkosen Matti oli paikalla kaupanteossa. Kauppaan astui nuori komea lääkäri, joka tuli tervaa hakemaan pikkuinen, 50 tai 100 gramman lääkepullo kädessä.

Siihen hän pyysi tervaa myyjän vastatessa, ettei tervaa näin talvella pulloon saa. Naapurit huomasivat Matin elehtelyn. Kun lääkäri kysyi, että minkä väristä terva on, silloin Matin ilme muuttui ja huulet liikahtelivat hermostuneesti. Tämän jälkeen lääkäri pyysi nahkaremmiä, josta saisi suksiin mäystimet (siteet, raksit).

Osuukaupan hevospiesi sattui olemaan paikalla, ja sanoi, että hänellä on vanhat rahkeet, josta saa hyvät suksen siteet. Lääkäri kysyi hämmästellessä, mitkä ne rahkeet ovat. Silloin se tapahtui - Matti menetti malttinsa, nousi ylös istuimeltaan ja ärjäisi vihaisesti: Mistä helvetistä sinä oikein olet ja mikä mies sinä olet, kun tulet talvipakkasella pikkupullolla tervaa hakemaan, et tiedä minkä väristä terva on ja etkä tiedä, mitkä ovat rahkeet.

Tämän jälkeen vallitsi myymälässä hetken hiljaisuus, ihmiset tuijottivat Mattiin ja välillä lääkäriin. Matti kähisi punaisena ja lääkäri säikähti pahanpäiväisesti. Matti poistui myymälästä, hiljainen puheensorina hallitsi, ja viimein naurunrämäkkä päätti Matin järjestämän välikohtauksen.

Väinö Rämö,
Tampere

Kansanmusiikkiklubi käynnistyi Karjalatalolla

Karjalatalolla aloitti vuoden alussa kansanmusiikkiklubi jameineen. Klubi-iltoja pidetään keskiviikkoisin; ensimmäinen 15.1, 12.2. ja 5.3. yhteistyössä Karjalan Liiton, Karjalaisen Nuorisoliiton ja Sibelius-Akatemian kansanmusiikkiosaston kanssa.

Klubisarjan avasi Anna-Kaisa Liedes & Co. Helmikuun illassa vuoron sai J. Kyhälä & I.M.A.-C, ja 15.3. esiintyy Leka ja Nieta -lauluyhtye.

Keskiviikon klubi-iltoina klo 20-21 estradi on vapaa. Tuolloin on mahdollisuus vielä hieman tuntemattomienkin kansanmusiikin taitajien paljastaa kykynsä. Jos olet kiinnostunut open stage -musisoinnista tuolloin tai myöhemmin klubi-iltoina, ota yhteys liiton kulttuurisihteeri Päivi Parta-seen puh. 09 - 757 2023.

Suku- tutkija aloitti Karjalan Liitossa

Karjalan Liitto tarjoaa jälleen sukututkijan palveluita muutaman vuoden tauon jälkeen.

Liiton uutena sukututkijana on aloittanut Kari-Matti Piilahti, filosofian maisteri pääaineenaan Suomen historia.

Kymmenisen vuotta sukututkimusta harrastanut Piilahti on ehtinyt perehtyä hyvin myös karjalaisiin sukuihin. Aiemmin hän on toiminut mm. kirjoittajana vuonna 1995 ilmestyneessä Valkealan historian toisessa osassa. Hän työskentelee myös Suomen Sukututkimusseuran aikakauskirja Genoksen toimitussihteerinä.

Kari-Matti Piilahti tekee tilauksesta sukututkimuksia sekä antaa sukututkimukseen ja karjalaisiin sukuihin liittyvää neuvontaa. Tutkimusten hinnat vaihtelevan selvitysten laajuudesta riippuen. Esimerkiksi mieskantaisen sukujohdon selvittäminen 1700-luvun alkupuolelta 1900-luvun alkuun tulee maksamaan keskimäärin 2000-2500 markkaa. Liiton jäsenet saavat 5 prosentin alennuksen.

Piilahteen saa yhteyden keskiviikkoisin Karjalatalolle klo 15-18 puh. 09 - 777 2466. Lisätietoja saa myös liiton toimistosta.

Sukututkimus on vaikkapa oiva merkkipäivälahja.

Vaakunat Hiljan seinälle

Lempäälässä asuva, sakkolalainen Hilja Hynnä saa iloita uudesta upeasta seinävaatteesta. Tampereen piirin alueella ovat käsityötaitoiset naiset ahkeroineet talkoilla ja valmistaneet luovutetun alueen pitäjätunnuksista komean seinävaatteen.

Arpaonni soi kolmannen uniikkikappaleen Hilja Hynnän olohuoneen seinälle. Käsityönä tehdyt kuviot eivät ole pelkkiä pitäjien vaakunoita, vaan tyypillisiä tunnusmerkkejä itärajan taakse jääneistä karjalaispitäjistä. Ja mikäpä muu kuvaisi Sakkolaa kuin rivi ruokakaukalolla maiskuttelevia porsaita.

Kirjeitä kotiin

Sakkolaisjuurinen
Tiina Valtonen lentää
maailmalla

Sakkolaisilla sukujuurilla varustetut nuoremman polven karjalaiset ovat levittäytyneet ympäri maailmaa. Ohessa otteita lentoemäntä Tiina Valtosen kirjeistä kotiväelleen. Tiina Valtonen asuu nykyisin Stuttgartissa, kotoisin hän on Lempäälästä. Hänen Matti-isänsä on syntynyt Sakkolan Haitermaan Voloskasta. Isovanhemmat olivat Tahvo ja Maria Valtonen.

Tiinan kirjoituksissa pääsemme myös tutustumaan siihen, mitä lentokoneen henkilökunta tekee ennen lentomatkustajien vastaanottamista.

"Hei, ja terveyttä sekä kaikkea hyvää uudelle vuodelle 1997!

Nostalginen päivä. Muistelin menneitä. Aikaa noin kolme ja puoli vuotta sitten, kun olin ihan "vihreä" tällä saralla. Lento Berliiniin ja takaisin, vähän matkustajia, aikaa haikailuun. Uunituore koulutuksen tuote, työtoverini Simone sai aikaan nämä muistelot. Kasvoista loistaa se levottomuus ja jännittyneisyys, mitä epävarmuus teettää. Itselläni oli vielä mustat renkaat silmien alla, kun ei sitä tietysti nukkunut edellisenä yönä. Se oli niin jännittävää!

Koulutusta muistelen rankkana. Minulle. Ensiksikin päivät olivat pitkiä 8.30-18.00 (saksalaista tehokkuutta?) Joskus saimme tiivistettyä päivää lyhyemmäksi. Kun opetus ei tapahtunut äidinkielelläni, jouduin pinnistelemaan, että iltapäivällä jaksoin tarkkaavaisesti kuunnella.

Ensin meidät koulutettiin kahteen eri konetyyppiin, sisältäen jaksot: työskentely koneessa ja turvallisuuskoulutus.

Miehistö tapaa palaverissa 1 tunti 15 minuuttia ennen lähtöä. Purserin ja

Sakkolaisjuurinen Tiina Valtonen työskentelee lentoemäntänä, asuinpaikkana Stuttgart Saksassa.

kapteenin johdolla käydään läpi tärkeät lentoa koskevat seikat. Koneeseen tultuamme tarkistamme listan mukaan, että kaikki on kunnossa: istuinvyöt ja uimaliivit paikoillaan, hätälauttojen paineet ja megafonit ok, toimivatko taskulamput jne. Tässä vain muutama kohta esimerkiksi.

Sitten on tarjoilupuolen valmistelut ja silmäys matkustamoon; sen jälkeen voimme vastaanottaa matkustajat. Reittilentojen matkustajat löytävät melkein ilman apua paikkansa. Ennen lähtöä esitellään matkustajille turvaohjeet. Tarkistamme myös, että matkatavaroita ei ole estämässä kulkua varauloskäytävillä, ja että matkustajat ovat kiinnitettyinä istuinvöillä. "Keittiössä" varmistamme jo oman turvallisuutemme tähden, että kaikki boxit ja vaunut ovat estyneitä liikkumaan. Ja vielä toalettien tarkastus.

Kun kone rullaa kohti kiitorataa, istumme omilla paikoillamme. Kovaäänisistä kuuluu: "Wir starten..."

(tammikuu 1997)

Hei kotiväki!

Laskeuduimme eilen iltapäivällä n. klo 15. paikallista aikaa Lissaboniin. Sää oli aurinkoinen ja vielä näin myöhäissyksyllä lämmin, toisin kuin Frankfurtissa, missä satoi ja oli koleaa.

Bussissa, joka kuljetti miehistöme hotelliin, päätimme yksimielisesti, että lähdemme kaupunkia katsomaan, vaikka olimme lopen uupuneita pitkästä ja työteliästä päivästä.

Ennen Lissabonia, olimme jo käyneet Nizzassa "kääntymässä". Joka joka kerta kone oli täynnä matkustajia.

Kun olimme saaneet huoneemme hotellissa, sovimme, että tapaamme aulassa noin 15 minuutin kuluttua. Jo hississä mietin, mitä ottaisin mukaan: kamera, rahat, takki ja ehdottomasti matalat paksupohjaiset kengät, siinä tärkeimmät. Aikaa ei ollut paljon hukattavissa. Kun suljin huoneeni oven, loin haikean silmäyksen vuoteeseeni. Kuinka olisi ollutkaan mukava kaivautua peiton alle ja nukkua...

Lissabonin vanhoja kahviloita katsellessa mielessäni kysyn: miksi meillä aina kahviloita remontoidaan ja modernisoidaan? Usein niistä syntyy kylmiä ja kalseita, viimeisen huudon uhreja, joilla luullaan saavan kalastettua asiakkaita. Tunnelmaa ja viihtyisyyttä - nykyään uskon meilläkin olevan suuntaus siihen.

Illan kiertelyn jälkeen hotellissa uni ei tullut silmään. Valveilla minua piti yhä portugalilainen maitokahvi.

(lokakuu 1996)

Kauraruoat olivat talviherkkuja

Karholan kylässä oli talviaamuise-na ruokana kaurakiisseli. Illalla laitettiin savipataan vettä ja kaurajauhoja. Pata pantiin lämpimään paikkaan, esimerkiksi hellan reunalle yöksi. Aamulla liemi siivilöitiin seulan lävitse rautapataan. Seulaan jääneet jätteet pantiin eläinten ruokaan. Rautapata laitettiin heti tulelle ja keitosta hämmennettiin kapustalla. Sitä täytyi hämmentää ahkerasti, sillä muuten "piispa piipahti pataan" - keitos paloi pohjaan.

Kiisseli syötiin voisilmän tai kuumman maidon kera. Kylmänäkin oli hyvää. Veljeni sanoi aina, että tyttö keittää hyvän kaurakiisselin. Seisoin aina hellan vieressä ja hämmensin pataa.

Kauraryyneistä tehtiin talkkunaryynejä. Niistä tehtiin sakkolalais-mallisia piirakoita. Mielestäni ne olivat makoisampia kuin porkkanapiirakat. Kauroista valmistetuista talk-

kunajauhoista tehtiin talkkunakakko-roita eli kollamoita. Kurnupiimään laitettiin suolaa ja ruokasoodaan ja sekoitettiin paksuksi puuroksi talkkunajauhoihin. Sitä laitettiin paistipannuihin ja pelleille uunissa paistettavaksi. Se oli hyvää ilman voita-kin syötäväksi.

Olin kerran leikkimässä Tenkasen Elsan kanssa. Hessa antoi minulle talkkunakakkaran kotiin vietäväksi. Oli liukas marraskuinen tie, kaadu-in. Kakkara meni rikki, noukin suuhuni tieltä palasia. Kyllä olivat hyviä.

Kaurasta tehdyistä talkkunajauhoista keitettiin myös puuroa, joka oli hyvää. Yritin Hämeessä keittää talkkunajauhoista puuroa, mutta siitä tuli oudon makuista. Talkkunajauho oli tehty herneistä, rukiista ja oh-rasta.

Muistan haikeudella sakkolalaisia kauraruokia.

Meeri Weissell

Hänellä oli tallessa myös muisto-ja tattariruoista:

Kirnumaitoon laitettiin suolaa ja ruokasoodaa tai muuta kohotusaineta sekä tattarijauhoja ja nämä ainekset sekoitettiin paksuksi puuroksi. Puuroa levitettiin korkeareunaiselle voidellulle pullapellille aika paksult, paistettiin leivinuunissa ja jäädyttyä siitä leikattiin leipäviipaleita. Pääle levitettiin voita ja syötiin ruokaleipänä. Tämä oli mielestäni parasta ruokaleipää.

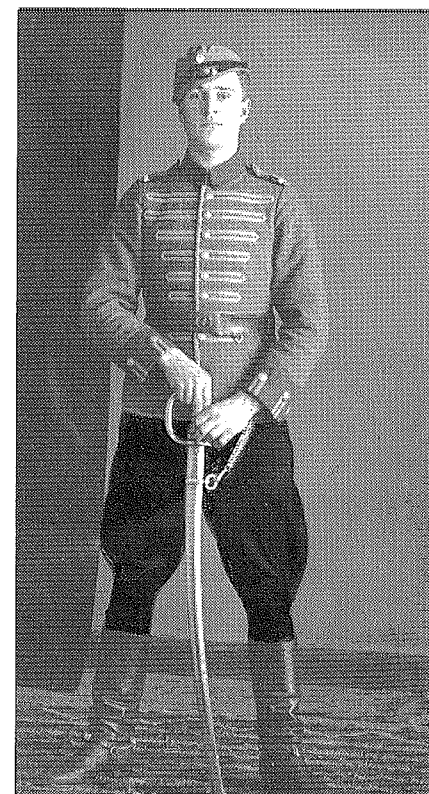
Tattariryneistä tehtiin piirakoita. Pyöreän kuoren yhdestä reunasta leikattiin palanen pois. Eheälle puolelle laitettiin tattaripuuroa ja laitettiin toinen puoli päälle ja ummistettiin reunasta. Reunaan jäi aukko. Kun kypsennettäessä aukon kohta oli ruskea, tiedettiin piirakan olevan kypsän.

Tattariryneistä keitettiin myös puuroa.

Matti Väätsen albumissa on aarteita. Nuori sotilas oikealla on Herman Backman (Puppe) Kiviniemen Ratsuväen oppilas-korporaalina, 18-vuotiaan.

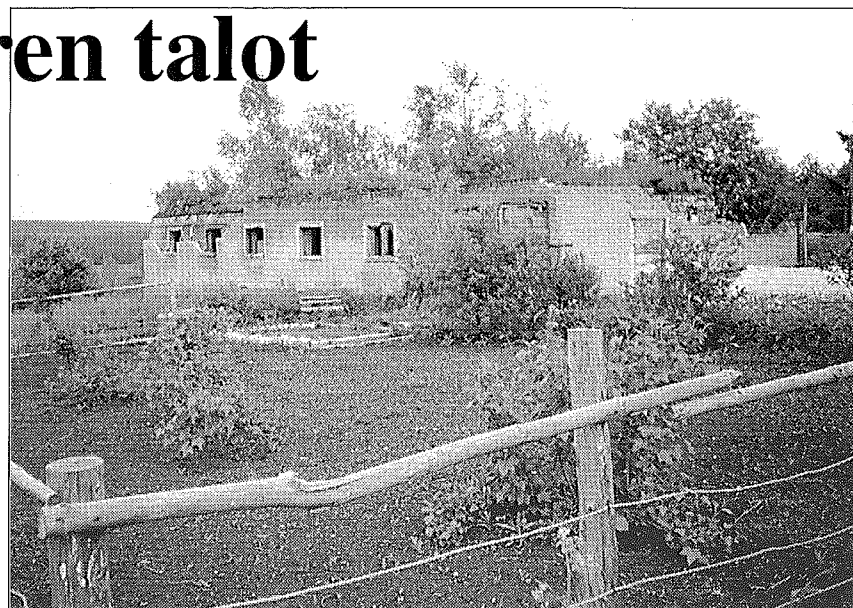
Suojeluskunnan jäsenkortti on tamperelaismiehellä yhä tallessa. Löytyykös muilta? tuumailee Väätsen.

Pannusaaren talot

Suvannon Seudussa julkaistiin viime syksynä koostetta Pannusaaren kylän taloista. Tässä tulevat loput Kaarina Kekin hankkimista valokuvista.

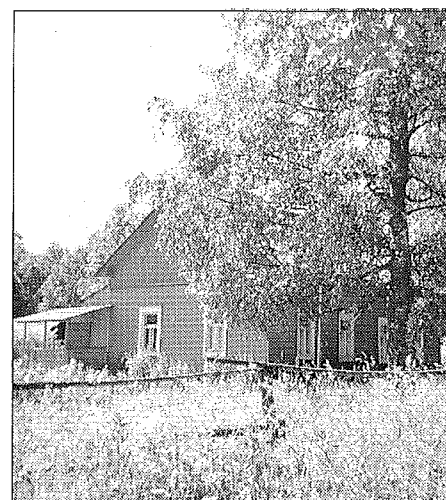
Kuvien alla on tiedot talon omistajista ja/tai talossa asuneista, samoin kuvanoton vuosiluku.

Meskasen talon navetta.

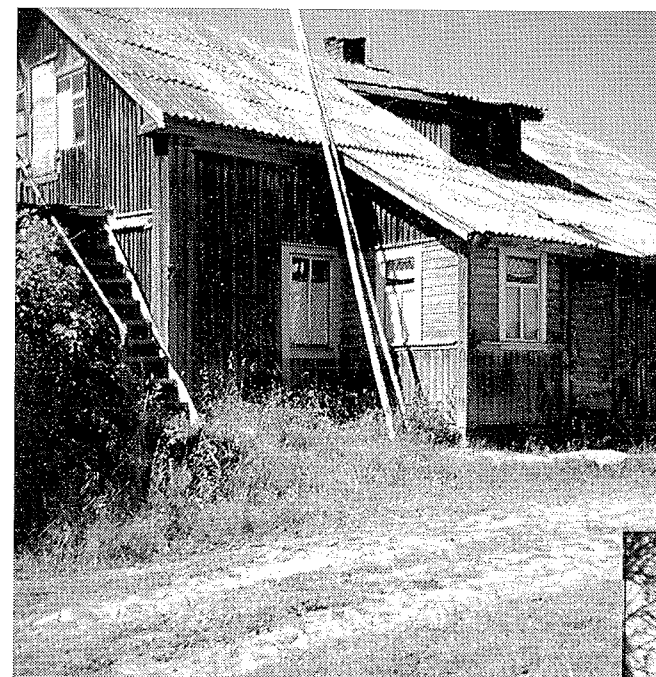
Meskasen talo.

Roinisen talo.

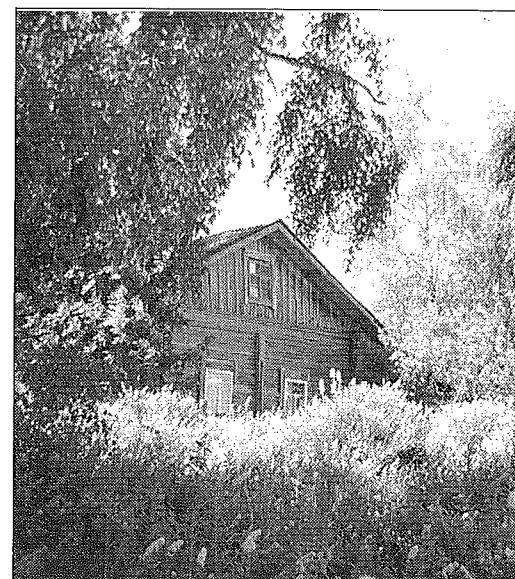

Huuskan Iivarin talo.
1990.

Juho Savolaisen talo. 1987.

Samuli Ruunan talo. 1987.

Eevan talo.
1987.

Hynnän talo. 1990.

SAKKOLA vuorossa pitäjä- esittelyssä, mukana myös Vpl. Pyhäjärvi

Karjalan Liiton toimesta järjestetyt pitäjäesittelyt jatkuvat Karjalatalon juhlasalissa. Helmikuun pitäjäesittelyssä ovat yhtäaikaan naapuripitäjät Sakkola ja Vpl. Pyhäjärvi.

Tilaisuus alkaa kello 18. keskiviikkona helmikuun 12. päivänä.

Sakkolaan lähtevät esittelemään Sakkola-Seuran puheenjohtaja Eila Aro Helsingistä ja Suvanto-Säätiön puheenjohtaja Esko Kallonen Lempäälästä.

Materinaan heillä on kerrotun tiedon lisäksi mm. videofilmi, mikäli sen esittäminen tilaisuuden aikana on mahdollista.

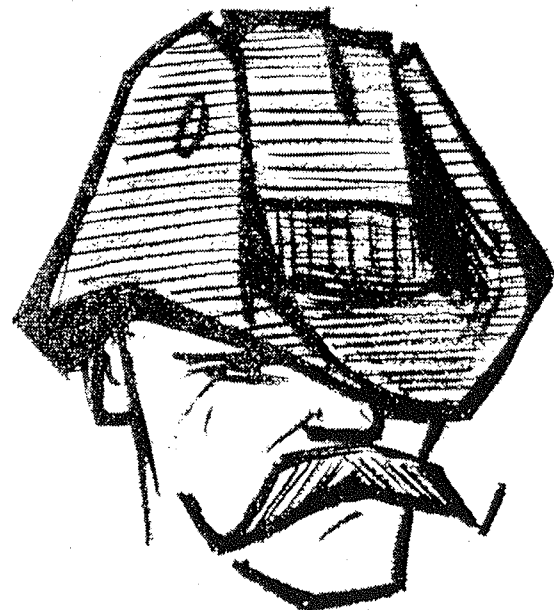
Myös ulkopuolinen tutkija, tässä tapauksessa maisteri Pirjo Uino, esittelee aluksi pitäjäyhteiset piirteet. Tämä esitys kestää 15-30 minuuttia.

Tämän jälkeen molempien pitäjäedustajille annetaan puheenvuorot. He kestävät, mistä pitäjä tunnettiin, millaisia ihmisiä siellä asui, miten leipä ansaittiin, millainen on pitäjä nykypäivänä.

Tilaisuudessa on myös saatavana pitäjäkirjallisuutta, kartoja ynnä muuta aineistoa.

Aikaisemmit pidetyt pitäjäesittelyt ovat saaneet suuren yleisömenestyksen. Pitäjäsarjaa on uusittu siten, että kaksi pitäjää esittäytyy yhdessä. Joukolla siis Karjalatalolle kuulemaan Sakkolasta ja Vpl. Pyhäjärvestä.

Lampun Mikko ja onnen kenkä

Petäjäveläisenä merkkimiehenä voitiin pitää Mikko Lamppua. Hän omisti Petäjärvellä laajat maa-alueet, suuren karjan, useita hyviä hevosia sekä monipuolisen kauppapuodin. Kunnallismieskin hän oli toimien kuntakokousten puheenjohtajana parin vuosikymmenen ajan.

Lampun Mikko on säilynyt muistissani Napoleon-keisarin tyyppisenä mahtimiehenä. Tuohon vertailuun lienee antanut aiheen hänen erikoinen päähineensä, musta huopahattu, jonka leveät lierit oli molemmilta sivuilta taivutettu ylös ja nepparein kiinnitetty hatun kupeisiin. Lierin alta työntyivät esiin teräviksi kierretyt viiksen kärjet.

Juoksennellessani asuntoamme ympäröivällä kynöksellä, löysin

mullasta uuden kiiltävän hevosenkengän.

Mikko-herran tavatessani näytin hänelle löytöäni. Ja kuinka ollakaan, se sattui olemaan hänen hevosensa kenkä. Hän ilahtui saadessaan kengän ja minä sain löytöpalkkiona uuden sileän markan setelin.

Se oli sellainen oranssinkeltainen seteli, jonka toinen puoli oli puhtaan valkoinen. Oli kuulemma juuri haettu pankista ja minä sain sen enimmäisenä ansionani.

Säilytin rahaa pitkään Hengellinen Aarreaitta-nimisen kirjan lehtien välissä varmistuen päivittäin, että seteli oli tallella. Kerran äiti kuitenkin tarvitsi sitä kipeästi, ja kipeää tuntien sain minäkin luopua siitä.

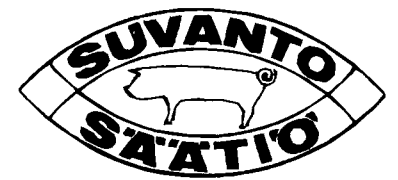
Eka Karppanen

Suvannon Seutu ilmestyy vuonna 1997:

Suvannon Seutu ilmestyy kuluvaan vuoden aikana 8 kertaa.
Alustavan aikataulun mukaan:

- nro 1 HELMIKUUN
- nro 2 MAALISKUUN loppu, pääsiäinen
- nro 3 TOUKOKUU, äitienpäivä
- nro 4 KESÄKUUN, juhannus
- nro 5 HEINÄKUUN, pitäjäjuhlien ennakko
- nro 6 SYYSKUUN loppu, pitäjäjuhlien satoa
- nro 7 MARRASKUUN
- nro 8 JOULUKUUN joulunumero

SUVANNON YMPÄRISTÖN
KOTISEUTULEHTI

Jokaisessa numerossa kerrotaan, mikä on seuraavan lehden aineiston viimeinen jättöpäivä.

Tekstit, valokuvat yms. toivotaan kirjeitse toimituksen osoitteeseen Suvannon Seutu, Rautasemantie 375, 37550 Moisio.

Toimittajaa voi myös tavoitella puhelimitse iltaisin ja viikonvaihteissa puh. 03 - 3748 448.

Viestin ja yhteydenottopyynnön voi nyt jättää myös kotivastaajaan - muista kertoa tarkasti oma puhelinnumerosi!

SAKKOLASSA SANOTTUA

- Älä häntä kysy, jos häntä kivistää, sanoi Ollikaisen Jonne isälleen pienenä poikana, kun isänsä hevosta juoksemaan hoputti.

- On sinnekolme vaikk' kui pitkää kilometriä, sanoi Kuisman Matti, kun matkan pituutta arvioi.

- Ole vaan, sanoi Kuisman Juho papille, kun pappi nimensä sanoi ja näin itsensä esitteli.

- Minnuu pannit nii raskaast' nii raskaast', sanoi Valtosen Hilma kun mielestään liian paljon veroja sai.

Taimi Finni

Murteella:

- hyrri (vedensekainen piimä)
- jamakka (piimä)
- juska (uunipellit)
- kakkarapapelo (kaulin)
- hantuuki (pyyheliina)
- kastrulli (kasari)
- koassa (puuron ja velliin välimuoto)

Keittiösanastoa
Emma Koirasen
murrevarastosta.

SAKKOLAN HISTORIA

Toinen, uusittu painos Sakkolan historiaa on edelleen saatavana, samoin kirja Sakkolan kylät tuvasta tupaan.

Kirjoja voi hankkia Osuuspankkien konttoreista Kuljussa ja Lempäälässä.

Kirjoja myyvät myös:

Eino Kuisma, Punkalaidun puh. (921) 767 4346

sekä Lempäälässä

Anneli Kuisma, Esteri Lopenen ja Aaro Viskari

Anneli Kuisma hoitaa postitettavat tilaukset, puh. 931-3748 410

Sakkolan historia II maksaa 70 markkaa ja Sakkolan kylät tuvasta tupaan 110 markkaa.

Postilähetysistä peritään lisäksi lähetyskulut.

**HANKKIKAA NYT PITÄJÄTEOKSIA
- VAIKKAPA LAHJAKSI!**

RAASKAN SÄHKÖLIKE

A-RYHMÄN SÄHKÖURAKOITSIJA
Mantereentie 199, 37500 Lempäälä
Puh. 931-373 9541

PITO-KALAASI KY

Juhla- ja merkkipäiväpalvelu Aila ja Kati Heikkilä, Tampere

Puh. 931-343 3902, 931-266 2002

Valmistamme juhlanne kotitekoisin tuottein! Järjestämme myös ohjelmaa

Suvannon Seutu - sakkolaisen asian
lukupaketti kahdeksan kertaa vuodessa.

PÄRSSISEN KONEPAJA

35500 KORKEAKOSKI

Puh. (931) 335 8204, iltaisin (931) 335 8435

Autopuh. 949-239 535

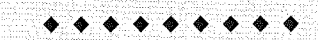
**TOIMIVIA METALLIOVIA YM. RAKENTEITA
ALUMIINISIA OVIA JA IKKUNOITA**

Putkiliike P. Nuora Ky

37560 KULJU

Puh. 367 6100

TILAA SINÄKIN OMA SUVANNON SEUTU

*Seuraava lehti
ilmestyy
maaliskuun lopulla.*

SUVANNON SEUTU

Suvannon ympäristön
kotiseutulehti

Ilmestyy vuonna 1997 8 kertaa

Tilaushinta

80 mk/vuosikerta

Ilmoitushinnat

1 mk palstamillimetri (+alv 22%)

Toimituksen konttori ja osoite

Rautasema, 37550 Moisio

Puhelin (931) 374 8448 ilt.

Postisiirtotili

TA 359 751

Pankki

TSOP, 37500 Lempäälä

Tilinumero 522803-211955

Vastaava toimittaja

Marjo Ristilä-Toikka

Toimituskunta

Esko Kallonen

Eero Koppanen

Ritva Koski

Juha Kuisma

Hannu Paukku